

21.03.2026

Wspólnota chorujących. Spotkanie z prof. Moniką Ładoń [NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ I ZAANGAŻOWANIE #4]

Niepełnosprawność i zaangażowanie – pod tym hasłem realizujemy serię rozmów z aktywistkami i aktywistami, pisarkami i pisarzami oraz badaczkami i badaczami, którzy na różne sposoby zajmują się tematyką niepełnosprawności.

Do czwartego odcinka tej serii zaprosiliśmy prof. Monikę Ładoń – literaturoznawczynię, polonistkę, autorkę książek i opracowań naukowych, w których analizuje narracje o chorobie i chorowaniu.

Jak kształtowały się związki między literaturą a medycyną w polskiej humanistyce? Czym jest dyskurs maladyczny? Co go łączy, a co dzieli z dyskursem o niepełnosprawności?

Dlaczego Jadwiga Stańczakowa, którą znamy przede wszystkim jako niewidomą poetkę, jest tak ważną postacią w rozwoju społecznego modelu niepełnosprawności w Polsce?

I wreszcie, o jakich doświadczeniach przeczytamy w najnowszej książce prof. Ładoń, zatytułowanej *Wyczerpane. Kobiety i choroby*?

Monika Ładoń – dr habilitowana, profesorka Uniwersytetu Śląskiego, polonistka, literaturoznawczyni. Zajmuje się doświadczeniami granicznymi – chorobą, starością i żałobą – w literaturze XX i XXI wieku. Tej tematyki dotyczą jej dwie książki autorskie: *Choroba jako literatura. Studia maladyczne* (Katowice 2019) i *Wyczerpane. Kobiety i choroby* (Gdańsk 2025, w druku). Współredagowała tomy zbiorowe poświęcone dyskursowi maladycznemu i żałobnemu: *Fragmenty dyskursu maladycznego* (Gdańsk 2019), *Fragmenty dyskursu żałobnego* (Gdańsk 2021) oraz *Being Ill: Idioms, Registers and Styles* (Göttingen 2025). Publikowała m.in. w „Tekstach Drugich”, „Kulturze Współczesnej”, „Przestrzeniach Teorii” i „Postscriptum Polonistycznym”. Obecnie pracuje nad książką poświęconą twórczości niewidomej poetki Jadwigi Stańczakowej.

Rozmowę przeprowadziły **dr Beata Koper** i **dr Klaudia Muca-Małek** – badaczki literatury, ekspertki w projekcie „Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata”.

Lista publikacji naukowych i tekstów kultury wspomnianych w rozmowie:

- Iwona Boruszkowska, *Defekty. Literackie auto/pato/grafie. Szkice*, Kraków 2016;
- też, *Sygnatury choroby. Literatura defektu w ukraińskim modernizmie*, Warszawa 2018;
- Albert Camus, *Dżuma* (wiele wydań);
- Elinor Cleghorn, *Wybrakowane. Jak leczono kobiety w świecie stworzonym przez mężczyzn*, przeł. A. Stachowski, P. Surniak, Poznań 2024;
- Jarosław Iwaszkiewicz, *Brzezina* (wiele wydań);
- Eliza Kącka, *Wczoraj byłaś zła na zielono*, Kraków 2024;
- Anna Łebkowska, *Somatopoetyka – afekty – wyobrażenia. Literatura XX i XXI wieku*, Kraków 2019;
- Thomas Mann, *Czarodziejska góra* (wiele wydań);
- Hilary Mantel, *Duchy zostają*, przeł. M. Tomczak, Wołowiec 2025;
- Małgorzata Okupnik, *W niewoli ciała. Doświadczenie utraty zdrowia i jego reprezentacje*, Kraków 2018;
- Zośka Papużanka, *On*, Kraków 2016;
- *Pandemia albo końcówka. Kulturowe świadectwa czasów zarazy*, red. M. Grzegorzewska, M. Ganczar, I. Gielata, Gdańsk 2024;
- Elaine Showalter, *The Female Malady: Women, Madness, and English Culture, 1830-1980*, 1985;
- Susan Sontag, *Choroba jako metafora*, przeł. J. Anders (wiele wydań);
- Jadwiga Stańczakowa, *Ślepek*, Kraków 2022;
- Maja Staśko, *Siostry w bólu. Historie o endometriozie*, Warszawa 2025;
- Kazimierz Szewczyk, *Dobro, zło i medycyna*, Warszawa 2001;
- Mateusz Szubert, *Żyjąc w cieniu śmierci. Kulturowy obraz gruźlicy*, Wrocław 2011;
- Agnieszka Taborska, *Człowiek, który czeka. Pandemia na mansardzie*, Kraków 2020;
- *To wróci. Przeszłość i przyszłość pandemii*, red. red. Przemysław Czapliński, Joanna B. Bednarek, Warszawa 2022;
- Clara Törnvall, *Autystki. O kobietach w spektrum*, przeł. J. Czechowska, Warszawa 2022;
- Karolina Wigura, *Endo. Sztuka akceptacji choroby*, Warszawa 2025;
- Aneta Żukowska, *Mięcho*, Kraków 2019.

zaangażowana”, realizowana jest w ramach projektu „Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata”. Dofinansowano ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa II” (numer projektu: NdS-II/SP/0264/2024/01).

Strona projektu: <https://biuletynpolonistyczny.pl/pl/projects/polonistyka-wobec-wyzwan-wspolczesnego-swiata,1851/details>

Intro i outro

Muzyka Piotr Lakwaj, czyta: Aldona Brycka-Jaskierska

Producent: Torba reportera i podcastera

Identyfikacja wizualna i projekt okładki: Klaudia Węgrzyn

Zachęcamy do zadawania pytań i dzielenia się przemyśleniami na temat naszego podcastu: biuletyn.polonistyczny@ibl.waw.pl.

Media społecznościowe "Biuletynu Polonistycznego":

<https://www.facebook.com/BiuletynPolonistyczny/>

https://twitter.com/B_Polonistyczny

<https://www.youtube.com/@biuletynpolonistyczny8801/>

<https://biuletynpolonistyczny.pl/>

biuletyn.polonistyczny@ibl.waw.pl

#BiuletynPolonistyczny #Geopolonistyka #PolishStudies

#Polonistykazaangazowana

Linki:

- <https://www.youtube.com/watch?v=17KzByikyBo>
- <https://www.spreaker.com/episode/wspolnota-chorujacych-spotkanie-z-prof-monika-ladon-niepelnosprawnosci-i-zaangazowanie-4--69076528>
- <https://open.spotify.com/episode/3IglY0MkNxUxgMnpx3xR55>

Słowa kluczowe: Polonistyka zaangażowana, choroba, humanistyka medyczna, studia o niepełnosprawności

Rozmówca: Beata Koper

Rozmówca: Monika Ładoń

Rozmówca: Klaudia Muca